

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_17670

Θέμα 10^{ον} Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 1-19**A. ΚΕΙΜΕΝΟ****ΑΝΤΙΓΟΝΗ**

Ὡ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμῆνης κára,
ἄρ' οἶσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν
ὁποῖον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ;
Οὐδέν γάρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχρὸν οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὁποῖον οὐ 5
τῶν σῶν τε κάμῶν οὐκ ὄπωπ' ἐγὼ κακῶν.
Καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως;
Ἔχεις τι κείσῃκουσας; ἦ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά; 10

ΙΣΜΗΝΗ

Ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδύς οὔτ' ἀλγεινὸς ἵκετ' ἐξ ὄτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντοιιν ἡμέρα διπλῆ χερσί·
ἐπεὶ δὲ φρουδὸς ἐστὶν Ἀργείων στρατὸς 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδέν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.

ΑΝ. Ἦδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὔνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: ἼΩ κοινὸν αὐτάδελφον ... τῶν ἐχθρῶν κακά;**
(Μονάδες 30)

Ω Ισμήνη αδελφή μου από το ίδιο αίμα, άραγε ξέρεις αν υπάρχει καμιά συμφορά που μας κληροδότησε ο Οιδίπους και να μην την έστειλε ο Δίας σε μας τις δυο που ζούμε ακόμη (όσο ζούμε ακόμη); Γιατί δεν υπάρχει τίποτα ούτε δυσάρεστο ούτε γεμάτο συμφορές ούτε που να φέρνει ντροπή ούτε επονείδιστο, που εγώ να μην έχω δει μέσα στα δικά σου και στα δικά μου βάσανα (να ανήκει). Και τώρα τι είναι πάλι αυτή η διαταγή που λένε ότι διακήρυξε ο στρατηγός πριν από λίγο σε ολόκληρη την πόλη; Ξέρεις τίποτα και έχεις ακούσει; ή σου διαφεύγει ότι απειλούν τους αγαπημένους μας κακά που ταιριάζουν στους εχθρούς;

2. Πώς κρίνει ο Σοφοκλής στα σωζόμενα έργα του τις ανθρώπινες πράξεις;
(Μονάδες 10)

Σ' όλα τα σωζόμενα έργα του Σοφοκλή κυριαρχεί το πρόβλημα της ηθικής τάξης. Προκειμένου να κρίνει τις ανθρώπινες πράξεις, αναζητεί τα βαθύτερα κίνητρα και την εσωτερική διάθεση των προσώπων που τις διέπραξαν. Ο Σοφοκλής, τρέφει βαθύ σεβασμό στις μυθικές και θρησκευτικές παραδόσεις της πόλης. Δεν τον προβληματίσαν όμως, όπως τον Ευριπίδη, οι αντιφάσεις ανάμεσα στη μυθική παράδοση και τις ηθικές αντιλήψεις της εποχής του, ούτε τον διέκρινε ο μεταφυσικός προβληματισμός του Αισχύλου. Η παρουσία των θεών είναι πάντοτε αισθητή στο έργο του· αντιπροσωπεύουν το φως, την ηρεμία αλλά και τη δύναμη· ο άνθρωπος είναι ασταθής και εφήμερος, γι' αυτό και οι θεϊκοί νόμοι, συγκρινόμενοι με τους ανθρώπινους, υπερισχύουν σε όλα.

Οι ήρωες των έργων του δεν έχουν τις τιτανικές διαστάσεις των ηρώων του Αισχύλου, ούτε είναι καθημερινοί άνθρωποι, όπως στον Ευριπίδη. Είναι γενναιότεροι από τον μέσο άνθρωπο και παλεύουν, χωρίς καμιά ανθρώπινη βοήθεια, μέσα στη μοναξιά που επιβάλλει ο ηρωισμός και η βούλησή τους. Το μεγαλείο τους βρίσκεται στην αλύγιστη δύναμή τους και στη συναίσθηση ότι εκτελούν το καθήκον τους, ακόμη κι αν τους απαρνούνται όλοι και τους εμπαίζουν οι θεοί. Παρότι είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους εξαιτίας της εσωτερικής τους ελευθερίας, δεν είναι όμως και κύριοι της τύχης τους. Ακόμη και όταν σφάλουν, έχουν κάτι το ευγενικό και το υψηλό· δεν παρουσιάζονται με ταπεινά αισθήματα, αλλά διακρίνονται για την αίσθηση του χρέους τους.

3. α) πόλις: Να γράψετε στη νέα ελληνική γλώσσα πέντε ομόρριζα ουσιαστικά ή επίθετα (απλά ή σύνθετα).

(Μονάδες 5)

Πολιτεία, πολιτικός, πολυπολιτισμικός, μητρόπολη, πολεοδομία.

β) οἶδα, ὄρω, φημί, μῦθος, κλύω: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου μια συνώνυμη λέξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

(Μονάδες 5)

οἶδα → γινώσκω
ὄρω → σκοπέω, -ῶ
φημί → φάσκω
μῦθος → ἔπος
κλύω → αἰσθάνομαι

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος